ततः प्रत्यङ्गविभाग उक्तः तच्च अङ्गशब्दे ७२पृ० दर्शितम् । एवं समासत उक्त्वा विस्तारत उक्तं यथा
"विस्तारो ऽत ऊर्द्ध्वम् । त्वचोऽभिहिताः कला धातवो मला दोषा यकृत्प्लीहानौ पुप्फुस उण्डुको हृदयं वुक्कौ च । आशयास्तु वाताशयः पित्ताशयः श्लेष्माशयो रक्ताशय आमाशयः पक्वाशयो मूत्राशयः स्त्रीणां गर्भाशयोऽष्टम इति । सार्द्धत्रिव्यामान्यन्त्राणि पुंसां, स्त्रीणामर्द्धव्यामहीनानि । श्रवणनयनवदनघ्राणगुदमेढ्राणि नव स्रोतांसि नराणां बहिर्मुखान्येतान्येव, स्त्रीणामपराणि च त्रीणि द्वे स्तनयोरधस्ताद्रक्तवहञ्च ।

षोडश कण्डराः । तासाञ्चतस्रः पादयोस्तावत्यो हस्तग्रीवापृष्ठेषु । तत्र हस्तपादगतानां कण्डराणां नखाः प्ररोहाः । ग्रीवाहृदयनिबन्धिनीनामधोभागगतानां मेढ्रश्रोणिपृष्ठनिबन्धिनीनामधोभागगतानां बिम्बः मूर्द्धोरुवक्षोऽक्षपिण्डादीनाञ्च ।

मांसशिरास्नाय्वस्थिजालानि प्रत्येकं चत्वारि चत्वारि । तानि मणिबन्धगुल्फसंश्रितानि परस्परनिबद्धानि परस्परसंश्लिष्टानि परस्परगवाक्षितानि चेति यैर्गवाक्षितमिदं शरीरम् ।

षट् कूर्च्चास्ते हस्तपादग्रीवामेढ्रेषु, हस्तयोर्द्वौ पादयोर्द्वौ ग्रीवामेढ्रयोरेकैकः ।

महत्यो मांसरज्जवश्चतस्रः पृष्ठवंशमुभयतः पेशीनिबन्धनार्थं द्वे बाह्ये आभ्यन्तरे च द्वे ।

सप्त सेवन्यः । शिरसि विभक्ताः पञ्च, जिह्वाशेफसोरेकैका । ताः परिहर्त्तव्याः शस्त्रेण
चतुर्दशास्थ्नां संघाताः । तेषां त्रयो गुल्फजानुवङ्क्षणेषु एतेनेतरसक्थि ३बाहू च ६व्याख्यातौ त्रिकशिरसोरेकैकः२ ।

चतुर्द्दशैव सीमन्ताः । तेचास्थिसंघातवद्गणनीया यतस्तैर्युक्ता अस्थिसङ्घाताः । ये ह्युक्ताः । सङ्घातास्तु खल्वष्टादशैकेषाम् । त्रीणि सषष्टीन्यस्थिशतानि वेदवादिनो भाषन्ते । शल्यतन्त्रे तु त्रीण्येव शतानि । तेषां सविंशमस्थिशतं शाखासु । सप्तदशोत्तरं शतं श्रोणिपार्श्वपृष्ठोदरोरस्सु । ग्रीवां प्रत्यूर्द्ध्वं त्रिषष्टिः । एवमस्थ्नां त्रीणि शतानि पूर्य्यन्ते" अस्थिशब्दे ५६८पृ० विवृतिः ।
'एकैकस्यान्तु पादाङ्गुल्यां त्रीणि त्रीणि तानि पञ्चदश । तलकूर्च्चगुल्फसंश्रितानि दश । पार्ष्ण्यामेकम् । जङ्घायां द्वे । जानुन्येकम् । एकमूराविति । त्रिंशदेवमेकस्मिन् सक्थ्नि भवन्ति । एतेनेतरसक्थि३०बाहू ६०च व्याख्यातौ । श्रोण्यां पञ्च तेषां गुदभगनितम्बेषु चत्वारि । त्रिकसंश्रितमेकम् । पार्श्वे षट्त्रिंशदेवमेकस्मिन्, द्वितीयेऽप्येवम् ३६ । पृष्ठे त्रिंशत् । अष्टावुरसि । द्वे अक्षकसंज्ञे । ग्रीवायां नवकम् । कण्ठनाड्यां चत्वारि । द्वे हन्वोः । दन्ता द्वात्रिंशत् । नासायां त्रीणि । एकं तालुनि । गण्डकर्णशङ्खेष्वेकैकम् । षट् शिरसि ।

एतानि पञ्चविधानि भवन्ति । तद्यथा कपालरुचकतरुणवलयनलकसंज्ञानि । तेषां जानुनितम्बांसगण्डतालुशङ्खशिरस्सु कपालानि । दशनास्तु रुचकानि । घ्राणकर्णग्रीवाक्षिकोशेषु तरुणानि । पाणिपादपार्श्वपृष्ठोदरोरस्सु वलयानि, शेषाणि नलकसंज्ञानि । भवन्ति चात्र । अभ्यन्तरगतैः सारैर्यथा तिष्ठन्ति भूरुहाः । अस्थिसारैस्तथा देहा ध्रियन्ते देहिनां ध्रुवम् । तस्माच्चिरविनष्टेषु त्वङ्मांसेषु शरीरिणाम् । अस्थीनि न विनश्यन्ति साराण्येतानि देहिनाम् । मांसान्यत्र निबद्धानि शिराभिः स्नायुभिस्तथा । अस्थीन्यालम्बनं कृत्वा न शीर्य्यन्ते पतन्ति वा ।

सन्धयस्तु द्विविधाश्चेष्टावन्तः स्थिराश्च । शाखासु हन्वोः कट्याञ्च चेष्टावन्तस्तु सन्धयः । शेषास्तु सन्धयः सर्वे विज्ञेया हि स्थिरा बुधैः । सङ्ख्यातस्तु दशोत्तरे द्वे शते तेषां शाखास्वष्टषष्टिरेकोनषष्टिः कोष्ठे ग्रीवां प्रत्यूर्द्ध्वं त्र्यशीतिः । एकैकस्यां पादाङ्गुल्यां त्रयस्त्रयो द्वावङ्गुष्ठे ते चतुर्दश । जानुगुल्फवङ्क्षणेष्वेकैकः ३ । एवं सप्तदशैकस्मिन् सक्थ्नि भवन्ति । एतेनेतरसक्थि १७ बाहू ३४ च व्याख्यातौ । त्रयः कटीकपालेषु । चतुर्विंशतिः पृष्ठवंशे तावन्त एव पार्श्वयोः । उरस्यष्टौ तावन्त एव ग्रीवायाम् । त्रयः कण्ठे । नाड़ीषु हृदयक्लोमनिबद्धास्वष्टादश । दन्तपरिमाणा ३२ दन्तमूलेषु । एकः काकलके नासायाञ्च । द्वौ वर्त्ममण्डलजौ नेत्राश्रयौ । गण्डकर्णशङ्खेष्वेकैकः । द्वौ हनुसन्धी । द्वावुपरिष्टाद्भ्रुवोः शङ्खयोश्च । पञ्च शिरःकपालेषु । एको मूर्द्ध्नि । त एते सन्धयोऽष्टविधाः । कोरोदूखलसामुद्गप्रतरतुन्नसेवनीवायसतुण्डमण्डलशङ्खावर्त्ताः । तेषामङ्गुलिमणिबन्धगुल्फजानुकूर्परेषु कोराः सन्धयः । कक्षावङ्क्षणदशनेषूदूखलाः । अंसपीठगुदभगनितम्बेषु सामुद्गाः । ग्रीवां पृष्ठवंशयोः प्रतराः । शिरःकटीकपालेषु तुन्नसेवनी । हन्वोरुभयतस्तु वायसतुण्डाः । कण्ठहृदयनेत्रक्लोमनाडीषु मण्डलाः । श्रोत्रशृङ्गाटकेषु शङ्खावर्त्ताः । तेषां नाम-